

**КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради
Київського регіонального центру
Національної академії правових наук
України
від 29 вересня 2022 р., протокол № 8

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПРАВОІНТЕРПРЕТАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА
(ОК.4)
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Тернавська Вікторія Миколаївна, провідний науковий співробітник відділу дослідження проблем взаємодії держави і громадянського суспільства Київського регіонального центру НАПрН України, кандидат юридичних наук, доцент
Контактні дані	+38 044 253 34 19 (роб.), +38 096 314 00 98, info@krc.academy, ternavska@ukr.net
Наукові профілі викладача	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2102-619X Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&pli=1&user=QE_-19EAAAAJ
Назва освітньо-наукової програми	081 Право
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень (Національна рамка кваліфікацій – 8 рівень; третій (докторський) цикл вищої освіти

	Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Статус дисципліни	Обов'язкова компонента освітньо-наукової програми, вивчається в 2 семестрі I курсу навчання
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	3 кредити ECTS (загальний обсяг – 90 год.)
	- аудиторна робота: 30 год. для денної форми навчання або 14 год. для заочної форми навчання, з них:
	лекції: 10 год. для денної форми навчання або 6 год. для заочної форми навчання
	семінарські заняття: 20 год. для денної форми навчання або 8 год. для заочної форми навчання
	- самостійна робота: 60 год. для денної форми навчання або 76 год. для заочної форми навчання
Консультації з навчальної дисципліни	Аудиторні консультації: аудиторія-бібліотека згідно з графіком консультацій. Онлайн-консультації: через системи дистанційного навчання Zoom, Google Meet, тощо або електронною поштою викладача
Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії ґрунтовних теоретичних знань з загальної теорії права, вироблення та удосконалення ними особливих умінь, практичних навичок, необхідних для здійснення ними наукової, науково-педагогічної та професійної діяльності в сфері права
Завдання вивчення навчальної дисципліни	У процесі вивчення дисципліни «Правоінтерпретаційна політика та юридична техніка» здобувачі вищої освіти повинні: опанувати основні положення доктрини права з питань юридичної техніки та правоінтерпретаційної політики; засвоїти основні положення теорії юридичної техніки; набути вміння та навички розробляти проекти нормативно-правових актів, коректно складати правові документи, у тому числі процесуальні документи, вірно тлумачити норми нормативно-правових актів і правильно їх застосовувати в конкретній життєвій ситуації; вміти здійснювати критичний аналіз правових явищ у сфері певної галузі права за допомогою інструментів юридичної техніки; здобувати навички правової аргументації власної позиції; синтезувати нові та комплексні ідеї, підходи до правового регулювання певного виду суспільних відносин з урахуванням євроінтеграційної складової усіх компонентів суспільства.
Форми та види проведення	Форма навчання – денна або заочна (з використанням елементів дистанційного навчання).

навчальних занять	Види навчальних занять: лекції, семінарські, самостійна робота.
Локація та необхідне обладнання	Аудиторія-бібліотека КРЦ НАПрН України. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор), комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет. Передбачається робота з відкритими базами даних та реєстрами.
Самостійна робота	Підготовка до семінарських занять, поточного та підсумкового контролю, опрацювання рекомендованої літератури.
Індивідуальні завдання	Узагальнення теоретико-прикладних знань з питань нормотворчої техніки, техніки застосування правових норм та техніки тлумачення правових норм, підготовка тез доповідей на конференціях, круглих столах, підготовка рефератів, розробка проєктів нормативно-правових актів.
Контроль	Поточний контроль: опитування на семінарських заняттях; участь у дискусіях, веб-квестах, обговоренні доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійних робіт. Підсумковий контроль: залік.
Політика навчального курсу	Пропущені заняття відпрацьовуються усно (в онлайн режимі) за темою заняття згідно з графіком консультацій викладача; наукові роботи виконуються і оцінюються з дотриманням належної академічної доброчесності. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, фахові компетентності	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності, володіти методологією наукової і педагогічної діяльності. ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності, володіти методологією наукової і педагогічної діяльності. ЗК1. Здатність критично аналізувати суспільні відносини та явища для проведення наукових досліджень та формування системного наукового світогляду, здатність до синтезу нових та комплексних ідей. ЗК2. Здатність проводити дослідження правових проблем з позиції сучасних типів праворозуміння. ЗК3. Здатність встановлювати закономірності розвитку людини, суспільства, права та їх взаємозв'язків. ЗК4. Здатність здійснювати наукові дослідження, дотримуючись академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у галузі права. ЗК10. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.

	<p>ФК1. Здатність засвоювати основні концептуальні положення, розуміти теоретичні та практичні проблеми, історію розвитку та сучасний стан наукових знань в сфері юриспруденції.</p> <p>ФК2. Здатність розуміти правничу термінологію, теорію і практику правозастосування з досліджуваного наукового напрямку.</p> <p>ФК3. Здатність робити узагальнення, формулювати концептуальні ідеї та пропонувати шляхи вирішення проблемних питань правової доктрини та правозастосовної діяльності.</p> <p>ФК4. Здатність здійснювати експертизу проектів нормативно-правих актів та готувати науково-правові висновки.</p> <p>ФК5. Здатність готувати проекти нормативно-правових актів та розробляти пропозиції щодо їхнього удосконалення.</p> <p>ФК6. Здатність тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.</p> <p>ФК7. Здатність проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.</p> <p>ФК8. Здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР1. Здійснювати критичний аналіз суспільних відносин та явищ для проведення наукових досліджень та формування системного наукового світогляду, проводити синтез нових та комплексних ідей.</p> <p>ПР2. Кваліфіковано проводити дослідження правових проблем з позиції сучасних типів праворозуміння.</p> <p>ПР3. Використовувати знання та уміння для встановлення закономірностей розвитку людини, суспільства, права та їх взаємозв'язків.</p> <p>ПР4. Ефективно здійснювати наукові дослідження, дотримуючись академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у галузі права.</p> <p>ПР10. Постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, належним чином оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.</p> <p>ПР11. Демонструвати знання та розуміння основних концептуальних положень, розуміти теоретичні та практичні проблеми, історію розвитку та сучасний стан наукових знань в</p>

сфері юриспруденції.

ПР12. Демонструвати розуміння правничої термінології, теорії і практики правозастосування з досліджуваного наукового напрямку.

ПР13. Демонструвати вміння робити узагальнення, формулювати концептуальні ідеї та пропонувати шляхи вирішення проблемних питань правової доктрини та правозастосовної практики.

ПР14. Фахово здійснювати експертизу проєктів нормативно-правих актів та готувати науково-правові висновки.

ПР15. Готувати проєкти нормативно-правових актів та розробляти пропозиції щодо їхнього удосконалення.

ПР16. Вміло тлумачити та ефективно застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.

ПР17. Якісно проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

ПР18. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема № 1. Правоінтерпретаційна політика держави

Тлумачення права як важливий елемент правової системи. Поняття правоінтерпретаційної політики. Засоби правоінтерпретаційної політики. Тенденції державної правоінтерпретаційної політики.

Тема № 2. Правоінтерпретаційна техніка

Техніка тлумачення норм права (поняття, принципи, структура). Етапи правотлумачної діяльності. Система тлумачення норм права. Види тлумачення норм права. Способи тлумачення норм права. Акти тлумачення права. Алгоритм правотлумачення.

Тема № 3. Теорія юридичної техніки

Поняття та види юридичної техніки. Співвідношення понять юридична техніка, юридична тактика і юридична технологія. Інструменти юридичної техніки (загальні правила, засоби, способи, прийоми).

Тема № 4. Юридична техніка написання нормативно-правових актів

Поняття й ознаки правотворчої техніки. Види правотворчої техніки. Система правил, прийомів, способів розроблення, складання, оформлення нормативно-правових актів. Техніко-юридичні вимоги до нормативно-правового акта. Правотворчі помилки.

Тема № 5. Юридична техніка застосування нормативно-правових актів

Правозастосування як особлива форма реалізації норм права. Види

правозастосування. Процес застосування норм права, його основні стадії. Акти застосування права. Техніко-юридичні прийоми і правила, що застосовуються при виробленні судових актів та юридичних договорів.

КРИТЕРІЙ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

*Загальна кількість балів з навчальної дисципліни 100 балів ECTS =
поточний контроль 50 балів (семінарські заняття, СРС) +
підсумковий контроль 50 балів*

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	визначення	Залікова оцінка
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	зараховано
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	зараховано
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з правом повторного складання підсумкового контролю	незараховано
0-34	F	незадовільно без права повторного складання підсумкового контролю	

- *90-100 балів (відмінно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував досконале знання основних понять і правових категорій; вміння вільно оперувати категоріальним апаратом; вміння давати аргументовані, чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння системно аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати аргументовану позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність юридично грамотно і толерантно викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми;

- *82-89 балів (дуже добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував добре знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом; вміння давати чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням під час підготовки обмеженого обсягу рекомендованої літератури;

- *74-81 (добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом з окремими неточностями; вміння давати відповіді без суттєвих помилок на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням під час підготовки обмеженого обсягу рекомендованої літератури;

- *64-73 (задовільно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував задовільне знання основних понять і правових категорій;

оперування категоріальним апаратом з неточностями; недостатнє вміння давати відповіді на питання; недостатнє вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; недостатню здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену використанням під час підготовки незначного обсягу рекомендованої літератури;

• 59 і менше (незадовільно) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував незнання основних понять і правових категорій; нездатність оперування категоріальним апаратом; відсутність вміння давати відповіді на питання; нездатність аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; нездатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену невикористанням під час підготовки рекомендованої літератури.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав всебічні та глибокі знання передбаченого робочою програмою матеріалу, законодавства, судової (адміністративної, нотаріальної) практики, рекомендованої робочою програмою курсу, проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав повне знання передбаченого робочою програмою матеріалу, засвоїв основну літературу, рекомендовану робочою програмою курсу, виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного набуття та оновлення в процесі самостійної підготовки до занять.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав знання основного матеріалу в обсязі робочої програми курсу, необхідному для професійної діяльності в сфері права, знайомому з основною літературою, рекомендованою робочою програмою курсу, проте припустився неточностей у відповіді або показав поверхневе знання матеріалу. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з аналізом положень чинного законодавства, юридичної практики.

Орієнтовний перелік питань до заліку

1. Сучасні підходи до визначення юридичної техніки.
2. Поняття та ознаки юридичної техніки.
3. Види юридичної техніки.
4. Співвідношення понять юридична техніка, юридична тактика і юридична технологія.
5. Інструменти юридичної техніки (загальна характеристика).

6. Загальні правила юридичної техніки.
7. Засоби та способи юридичної техніки.
8. Поняття юридичного терміна та термінології. Правова дефініція.
9. Поняття та види правотворчості.
10. Принципи правотворчості.
11. Правотворча техніка: поняття, ознаки, види.
12. Юридичне письмо: поняття, види, стиль, тональність.
13. Правила формулювання юридичних термінів у процесі правотворчості.
14. Юридичні конструкції: поняття, види та функції.
15. Юридичні презумпції: поняття та види.
16. Юридичні фікції: поняття, класифікації.
17. Юридичні аксіоми: поняття, ознаки, класифікації.
18. Юридичні преюдиції: поняття та значення.
19. Юридичні символи: поняття, види, функції.
20. Правові застереження.
- 21 Система правил, прийомів, способів розроблення, складання, оформлення нормативно-правових актів.
22. Техніко-юридичні вимоги до нормативно-правового акта.
23. Правотворчі помилки.
24. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права.
25. Види правозастосування.
26. Загальна характеристика правозастосовної техніки.
27. Процес застосування норм права, його основні стадії.
28. Правозастосовні акти: поняття, ознаки, види.
29. Техніко-юридичні прийоми і правила, що застосовуються при виробленні судових актів.
30. Техніка ведення договірної роботи.
31. Техніко-юридичні прийоми і правила, що застосовуються при виробленні юридичних договорів.
32. Вимоги до юридичних термінів і правила їх використання у правозастосовних актах.
33. Тлумачення права як важливий елемент правової системи.
34. Загальна характеристика правоінтерпретаційної техніки.
35. Етапи правотлумачної діяльності.
36. Система тлумачення норм права.
37. Види тлумачення норм права.
38. Судове правотлумачення: поняття та практичне значення.
39. Способи тлумачення норм права.
40. Системні помилки в тлумаченні права.
41. Правоінтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види.
42. Алгоритм правотлумачення.
43. Поняття правоінтерпретаційної політики.
44. Правова доктрина та її роль у формуванні правоінтерпретаційної політики.

45. Доктринальні помилки та проблеми їх тлумачення.
46. Засоби правоінтерпретаційної політики.

Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в мережі Інтернеті

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки. Постанова колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. № 41. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00#Text>
3. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Апарат Верховної Ради України. 27.11.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text>

Додаткова

4. Скаун О. Ф. Теорія права і держави : Підручник. 4-те вид., стереотипне. Київ : Алерта, 2021. 528 с.
5. Теорія держави і права : підручник / За заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.
6. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf>
7. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. О.В. Петришина. Х. : Право, 2014. 368 с.
8. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
9. Иеринг Р. Юридическая техника / Перевод с немецкого Ф. С. Шендорфа. СПб., 1905. 130 с. URL : https://expert.kursksu.ru/wp-content/uploads/2019/02/Ihering_Yuridicheskaya_tekhnika.pdf (Дата звернення: 28.03.2021).
10. Юридична техніка : курс лекцій / І. Д. Шутак. – Івано-Франківськ : Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич : Коло, 2015. – 228 с.
11. Манько Д. Г. Юридична техніка й технологія : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; М-во освіти і науки України, Міжнар. гуманіт. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. – Херсон : Грінь Д. С., 2014. – 191 с.
12. Шутак І. Юридична техніка і технологія: теорія та практика застосування. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2016. Випуск 63. С. 37-45.
13. Риндюк В. І. До питання визначення поняття і видів юридичної техніки. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2004. Випуск 27. С. 71-78.
14. Тернавська В. М. Юридична техніка в системі засобів конституційно-правової політики: теоретико-методологічний аналіз. *Наукові записки*

- Інституту законодавства Верховної Ради України. 2021. № 3. С. 123-131.*
15. Правове письмо: навч. посіб. / В. А. Ватрас, Д. А. Монастирський, В. Г. Рогожа та ін. / за ред. Р. О. Стефанчука. – Київ : Алерта, 2011. – 148 с.
 16. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : монографія / І. І. Онищук. – 2-ге вид., стер. – Харків : Право, 2019. 226 с.
 17. Словник-довідник з питань нормотворчої діяльності [Текст] / уклад. О. А. Сінчук [та ін.] ; Центр правової реформи і законопроектних робіт. – К. : [б. в.], 2005. – 120 с.
 18. Дзейко Ж. О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичні дослідження : Монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2007. 360 с.
 19. Богачова О. В. Законотворення: теоретико-прикладні аспекти. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2012. 448 с
 20. Гетьман Є. А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади в Україні: правовий зміст і проблемні питання [Текст] : монографія / Є. А. Гетьман. – Харків : Оберіг, 2014. – 307 с.
 21. Дзюбенко О. Л. Юридична техніка відомчої нормотворчості в Україні / О. Л. Дзюбенко. – Х. : НікаНова, 2012. – 281 с.
 22. Дзюбенко О. Л. Теоретико-правове розуміння юридичної техніки відомчої нормотворчості. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 7. С. 2-10.
 23. Пригара Л. І. Юридична техніка актів правозастосування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. К., 2008. 19 с.
 24. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : посібник / А. В. Красницька. – 2-е вид., допов. і перероб. – К. : Парламент. видавництво, 2006. – 538 с.
 25. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи / С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко [та ін.]. – Київ : Професіонал, 2012. – 512 с.
 26. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / [Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери]. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
 27. Новітнє вчення про тлумачення правових актів : навч. посіб. з курсу тлумачення прав. актів для суддів, що проходять підвищ. кваліфікації, і кандидатів на посади суддів, що проходять спеціальну підготов. / [Ротань В. Г. та ін. ; відп. ред. Ротань В. Г.]. – Х. : Право, 2013. – 751 с.
 28. Практичний курс тлумачення правових актів : навч. посіб. для суддів і кандидатів на посади суддів / [І. Л. Самсін та ін.] ; за ред. І. Л. Самсіна. – Харків : Право, 2014. – 484 с.
 29. Крєтова І. Ю. Тлумачення права: доктрини, розвинуті Європейським судом з прав людини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2015. 20 с.
 30. Тернавська В. М. Інтерпретація права як форма реалізації конституційно-правової політики. *Альманах права*. 2021. Випуск 12. С. 323-

328.

31. Кадикало О. І. Офіційне тлумачення норм конституції і законів конституційними судами (на прикладі України та країн СНД) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2010. 20 с.
32. Матвеева Л. Г. Юридична природа та місце офіційних інтерпретаційних актів у правовій системі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. К., 2005. 200 с.
33. Єзеров А. Інтерпретаційна діяльність Конституційного суду України. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 38-46.
34. Зубенко А. В. Інтерпретаційна техніка актів тлумачення норм права. *Форум права*. 2012. № 4. С. 395-398. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_4_65
35. Шутак І. Д. Юридична техніка тлумачення норм права. *Науково-інформаційний вісник. Право*. 2015. № 11. С. 18-24.
36. Молибога М. П. Функції та методи тлумачення права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 11. С. 109-114.
37. Оніщенко Н. М. Проблемні питання тлумачення доктринальних помилок. *Альманах права*. 2021. Випуск 12. С. 19-23.
38. Мірошниченко М. І. До питання виникнення системних помилок в тлумаченні права у зв'язку з проблемою об'єкта юридичної науки. *Альманах права*. 2021. Випуск 12. С. 66-70.
39. Зубенко А. В. Акти тлумачення норм права в системі правових актів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Зубенко Алла Володимирівна ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2013. – 20 с.
40. Лепіш Н. Я. Структура актів тлумачення норм права. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 307-313.
41. Палешник С. Інтерпретаційні акти в судовій практиці. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 261-268.
42. Бобровник С. В. Судове правотлумачення: особливості та практичне значення. *Альманах права*. 2021. Випуск 12. С. 50-56.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

43. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://portal.rada.gov.ua/>
44. Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/index.php>
45. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
46. Офіційний сайт Київського регіонального центру Національної академії правових наук України. URL: <https://krc.academy/>